

Läbi nelja vabariigi

V. EINER

2.

Veetše (rahvakoosolek) oli kõrgem võim, mida juhtisid jõukad kaupmehed, kelle esimene tugi oli kirik. Kirikuid on, vaatamata sõdadete, veel tänini säilinud tohutul hulgal, sest ainuüksi aastail 1515—1565 rajati siin 40 kirikut, lisaks veel mitmeid kabelid. Legendi järgi rajati Uue turu läheduses paiknev Anastasia kirik 1488. aastal ühe päevaga. Nimetagem veel Poola kuningat Stephan Bathoryt ja Rootsi kuningat Gustav II Adolfit. Revolutsiooni ajast V. I. Lenini, kes viibis 1900. aasta kevadel pärast Siberist asumiselt saabumist siin kolm kuud. Lenin, näinud Pihkvas üksteise kõrval kasarmut, vanglat ja viinapoodi, lausunud kurva naeratusega: «Suurepärase lahutamatu kolmnägu». Tema tuba-muuseum on Lenini tn. 3. Seoses «Iskra» väljaandmisega korraldas Lenin Pihkvas nõupidamise. Hoone, kus see peeti, asub Plehhanovi linnaosas ja seda tuntakse «Iskra» majakesena. Selles ongi V. I. Lenini muuseum.

Janis Rainis, läti kirjanik, viibis siin väljasaadetuna aastail 1898—1899. Pihkva jaamas loobus troonist Nikolai II. Hitleri käsul rajati aastail 1942—1944 Pihkva—Ostrovi vahele «Panti liin» — sügavalt ešeloneeritud kaitsesehitiste süsteem, mis pidi tagama selle paiga vallutamatu-

se. 42. armee juht, kindralleitnant Sviridovi võitlejail kulus vaid neli kuud, ja 23. juulil 1944. a. vabastati Pihkva.

Kaunid on Velikaja kaldapealsed ja vaated Kromi tornidest. Kaunis on kogu varemeist tõusnud Pihkva. Kromis on teoksil suurejoonelised restaureerimistööd. Meil oli selle kõige vaatamiseks plaanitud viis tundi, kuid alla päeva ei maksa siia tullagi.

Leningradi—Pihkva—Kiievi teeristil köidab tähelepanu moodne Tehumardi mälestusmärki meenutav obelisk. See avati alles hiljuti 23.—24. veebruaril 1918. a. siinmail toimunud Punaarmee sünnilahingute tähistamiseks. Eriti ilmekas on Punaarmee arengut kujutav jõuline pannoo obeliskil jhlami ümber paikneval väljakul.

Korraks peatume ka juba varem püstitatud tähiste juures Mnoga ja Tšerehha jõe kallastel.

SEAL, KUS VIIBIS
A. S. PUŠKIN

«Ei, täitsa ma ei kao! Maailma kõrvus helab ka üle aegade mu luulekandle keel — mu nime tuntakse niikaua, kuni elab kas või üksainus laulik veel.»

B. Alveri tõlge luuletusest
«Exegi monumentum».

Puškin ei eksinud, kui ta lõi selle salmi. Tänu Nõukogude valitsuse hoolele on alates 1922. aastast kujundatud kogu meemorialala, üheks suureks hooldatud ja huvitavaks muuseumikompleksiks (pindala 600 ha). Kaunis loodus aitab omakorda kõike esile tõsta.

Lootsime toime tulla päevaga, kuid vaja oleks olnud vähemalt kaks. Pöödi sünnipäev, 6. juuni on siin rahvapildustuste päev. Rikkalik müügilolev turismikirjandus kergendab kõigega tutvumist.

TRIGORSKOJE. Nimi ise viitab kolmele mäele ja nii see ka on. Mõisa häärber, mis hävis 1918. aastal, kuulus Ossing-Wul-

fide perekonnale, kellega luuletajal olid lähedased sidemed. Hoones paikneb üks paljudest Puškini muuseumidest. Häärberi ümber laiuvas pargis Soroti jõe kaldal on «Oneqini pink». Samas on ka endine Trigorškoje noorte supelkoht, saunaase. (Saunas olevat sageli ööbinud meeskülalised.) «Rohelises tantsusalis» — iidsete pärnadega ümbritsetud väljakul mängis Puškini ajal õhtuti orkester. Päikesekella tunde tähistavaist tammedest on säilinud vaid seitse. Samast algab ka hästi hämar ja romantiline «Tatjana allee».

LTÄranõh

Fragment Pu
naarmeele pü
hendatud obelis
kist Pihkvas.

Autori foto